

Hygienutbildning

Innehåll:

Vårdrelaterade infektioner (VRI)

Resistenta bakterier

Smittvägar

Basala hygienrutiner och klädregler

Städning och rengöring

Tvätt, avfall och disk

Livsmedelshygien

Smittskydd & Vårdhygien

- förebygga och minska smittspridning
- förebygga vårdrelaterade infektioner (VRI)
- rådgivning, utbildning, information, utarbetande av hygienrutiner

Hygienombud

Hygienombudet är arbetsplatsens ombud och kontaktperson i vårdhygienfrågor.

Hygienombudets roll innebär bl a att:

- praktiskt verka för en god vårdhygienisk standard i verksamheten
- vara uppdaterad angående vårdhygieniska riktlinjer och att de finns lättillgängliga i det dagliga arbetet
- informera om vårdhygienfrågor som berör arbetsplatsen samt introducera nyanställda och vikarier i arbetsplatsens vårdhygienarbete
- medverka vid enhetens hygienrond och egenkontrollrond
- tillsammans med enhetschef säkerställa att vårdhygienfrågor beaktas i verksamheten, exempelvis vid ombyggnation och inköp av nya produkter

Vårdrelaterad infektion (VRI)

- Ca 9% av patienterna i slutenvård drabbas av en VRI
- VRI utgör 1/3 av alla vårdskador
- 65000 patienter på svenska sjukhus drabbas av en VRI varje år
- Förlänger vårdtiden med i genomsnitt 4 dygn
- 30-50 % av VRI kan undvikas
- Ökat lidande för patienten

Förebygga VRI

Exempel på infektioner som kan uppstå inom vården och förebyggande åtgärder:

Pneumoni:

- Mobilisering, andningsgymnastik (blåsa i flaska, PEP-pipa), sitta uppe vid måltid.
- Rutiner vid inhalation och handhavande av material hos patienter med tracheostomi

UVI:

- Toalettbesök istället för att kissa i blöja eller på bäcken. Undvik KAD. Om KAD måste användas – avveckla så snart som möjligt, daglig utvärdering.
- Rutiner vid KAD-sättning, handhavande av material, skötsel

Infektioner relaterat till centrala och perifera infarter:

- Rutiner vid insättande, rutiner för CVK-omläggning

Sårinfektioner:

- Rutiner för förvaring och handhavande av såromläggningsmaterial och rutiner för sårbehandling

Den friska koloniserade människan

HUD Staph.
Epidermidis KNS
Corynebakterier
Propriobacterium

NÄSA
Staph
aureus

NPH Sterilt
BARN
Pneumokock
Hemofilus
Moraxella

Ljumske
PERINEUM
Staph aureus
Anearober
laktobaciller (HSB)

MUNHÅLAN
Alfastreptokocker
Neisseria Fusobakterier
Laktobaciller

TARM Anaerober E coli
Enterobakter Klebsiella Lakto

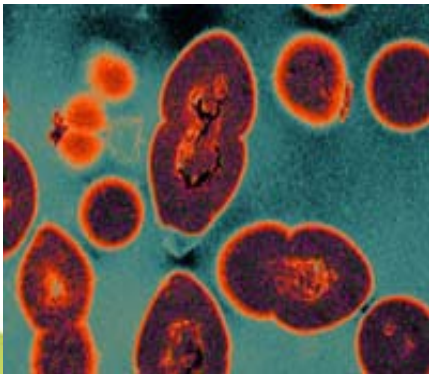
Antibiotikaresistenta bakterier

VRE - **V**ancomycin**r**esistent **e**nterokock. Tarmbakterie. Kontaktsmitta. Fekal-oral smitta.
"Kladdig", svår att städa bort

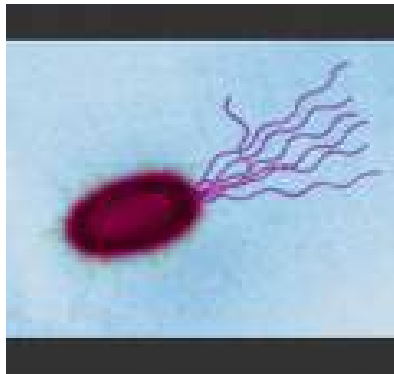
ESBL - **E**xtended **s**pectrum **b**etalactamase. Enzymer som ger resistens hos tarmbakterierna E.coli och Klebsiella. Kontaktsmitta. Fekal-oral smitta

ESBL-carba – Resistent mot fler antibiotikasorter än "vanlig" ESBL

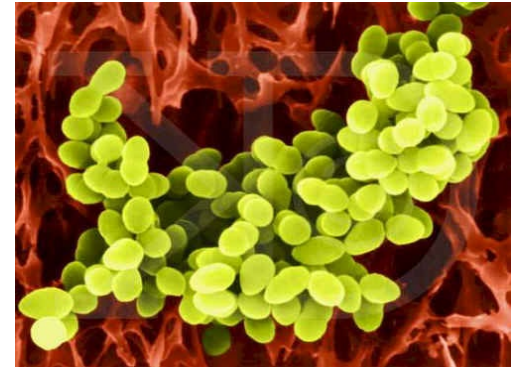
MRSA – **M**eticillin**r**esistenta **S. A**ureus. Hudbakterie. Kontaktsmitta. Hudflagor kan också spridas via luften och kontaminera omgivande ytor och material

VRE

ESBL

MRSA

Resistenta bakterier (MRB) – varför problem för sjukvården?

Antibiotika är en förutsättning för modern sjukvård

- avancerad kirurgi
- transplantationer
- cytostatikabehandling
- neonatalvård

Vanliga infektioner blir svårare att bota

Ökade behov av enkelrum och egen toalett

Förlängda vårdtider och ökade sjukvårdskostnader

Ibland finns inget fungerande antibiotika att ge

Sjukhus

Mycket människor på liten yta
med olika sjukdomar och behandlingar

- Ökad smittspridningsrisk
- Mottagliga individer
- Hög antibiotikabelastning

Smittvägar och smittspridning

För att kunna förebygga smitta behöver vi kunskaper om smittvägar och basala hygienrutiner

- Kontaktsmitta** direkt/indirekt
- Luftburen smitta** droppkärnor från/till luftvägarna, dammpartiklar från huden
- Droppsmitta** direkt/indirekt
- Tarmsmitta** fekal/oral
- Blodburen smitta** direkt/indirekt
- Insektsburen smitta**

Riskfaktorer för spridning/ökad mottaglighet

Tarmbakterier

Diarré/stomi

KAD/RIK

Urin- och faecesinkontinens

Sond/drän

Sårinfektioner

Hudbakterier

Kroniska hudsjukdomar

Oläkta, omlägningskrävande sår

Bölder

Sond/drän

Infarter

KAD

Basal hygien i vård och omsorg SOSFS 2015:10

- Viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vårdarbete
- Tillämpas i alla vårdsituationer oavsett känd eller okänd smitta
- Tillämpas av alla personalkategorier som deltar aktivt i patientnära omvårdnad, undersökning och behandling

 SocialstyrelsenSOSFS 2015:10 (M och S)
Föreskrifter

Basal hygien i vård och omsorg

 Socialstyrelsens
författningssamling

Arbetsdräkt

All personal ska använda kortärmad arbetsdräkt i patientnära vårdarbete. Långärmad undertröja är inte tillåtet. Långärmad kofta kan bäras vid administrativt arbete och på rast

Arbetsdräkt byts dagligen, samt då den blivit våt eller synligt förorenad

Klocka, armband, ringar, bandage eller stödskena får ej användas i patientnära vårdarbete

Naglar ska vara korta och fria från konstgjorda material

Ringar

Handhygien

Desinfektera (sprita) händerna:

- Före och efter patientkontakt
- Före rent och efter orent arbete
- Alltid före och efter användning av handskar
- Alltid efter handtvätt
- Handsprit innehåller mjukgörande medel och torkar inte ut händerna

Tvätta händerna:

- När händerna är smutsiga så det syns/känns
- Vid vård av patient med diarré/kräkning (gastroenterit) eftersom vissa virus, t ex calici, inte dör helt av alkoholen som finns i handdesinfektion

För att förhindra smittspridning...

...är det viktigt att även tänka på **patientens händer**. Hjälp de patienter som inte själva kan tvätta eller sprita händerna, speciellt efter toalettbesök och innan måltid. Se till att det finns handdesinfektion tillgänglig även för anhöriga och besökare.

Handskar

- Använd handskar vid risk för kontakt med kroppsvätska
- Berör inte omväxlande rent och orent
- Byt handskar mellan patienter och mellan rent och orent arbete hos samma patient
- Vid blodprovstagning
- Vid hantering av kemikalier, t ex ytdesinfektion, eftersom det kan torka ut händerna.

Engångsförkläde

- Vid risk för stänk och orent arbete
- Vid patientnära vårdarbete eller bäddning av patientens säng
- Används för att inte kontaminera arbetskläderna eller överföra smittämnen mellan patienter

Munskydd, andningsskydd, skyddsglasögon/visir

- Använd munskydd och/eller visir i situationer där du riskerar att få stänk i ansiktet, oavsett smitta
- Använd munskydd alt. andningsskydd FFP2/FFP3 samt visir hos patient med virusorsakad luftvägsinfektion så länge smittsamhet föreligger
- Använd andningsskydd FFP3 hos patient med öppen, smittsam lung-/larynxtuberkulos

Klädriktlinje

Långt hår och långt skägg ska sättas upp

Huvudduk ska vara instoppad under bussarongen och bytas/tvättas regelbundet samt vid behov. Egen huvudduk får användas

Det är inte tillåtet att kombinera arbetsdräkten med privata kläder förutom underkläder, kortärmad tröja/linne och strumpor/tights

Naglar ska vara korta och fria från konstgjorda material

Här finns riktlinjerna för basala hygienrutiner och klädriktlinjer
[Vårdhygieniska riktlinjer öppen/slutenvård • Vårdgivare Region Örebro län \(regionorebrolan.se\)](#)

Region Örebro län		Dokumenttitel	Dokumenttyp	Revision
Arbetskläder för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Folk tandvården inom Region Örebro län		Ägare	Reviderat datum	304275 R6
Förvaltning		Annette Thegel	2023-05-29	
Verksamhet		Slutenvård		
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folk tandvården, Hälso- och sjukvårdsförvaltning, chefläkars Region Örebro län		Andreas Wladis		
Diagnostik	Dokumentkategori	Festställare	Giltigt datum fr o m	
	Administrativ rutin	Rickard Simonsson	2023-06-26	

Arbetskläder för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Folk tandvården inom Region Örebro län

Syfte

Syftet med denna riktlinje är att beskriva regler för arbetskläder som gäller för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Folk tandvården inom Region Örebro län.

Omfattar

Riktlinjen omfattar samtliga medarbetare och studenter som bär arbetskläder. Anpassade riktlinjer råder inom vissa verksamheter (exempelvis ambulans- och operationsavdelning).

Ansvar

Respektive verksamhetschef ansvarar för att samtliga berörda medarbetare får kännedom om och tillämpar denna riktlinje. Verksamhetschefen ansvarar även för att en åtgärdsplan upprättas och nödvändiga åtgärder vidtas om riktlinjen ej efterföljs. Varje enskild medarbetare och student ansvarar för att följa riktlinjen.

Arbetskläder

Arbetsgivaren tillhandahåller och tvättar de arbetskläder som ska bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser får de dock bäras vid färd mellan dessa.

Arbetskläder får inte kombineras med privata kläder förutom strumpor/tights, huvudduk och kortärmad undertröja/linne.

Övrigt

Långt hår och långt skägg ska vara uppsatt, huvudduk ska vara instoppad under arbetskläderna, händer och underarmar ska vara fria från smycken och armbandsur vid patientnära vård.

Naglarna ska vara kortklippta och fria från nagellack och annat konstgjort material.

Inom Region Örebro län arbetar vi aktivt för att skapa förutsättningar för en trygg och säker miljö för våra patienter, medarbetare, studenter och förtroendevalda. Det innebär att ur ett säkerhetsperspektiv är det viktigt att anställd inom regionen bär sin tjänstelegitimation synlig och att identifikation av person ständigt är möjlig. Ansiktstäckande huvudduk som burka, niqab eller liknande omöjliggör identifiering vilket innebär att det inte är tillåtet att bära dessa plagg vid tjänstgöring inom Region Örebro län.

Extern överlevnad av bakterier i miljön

Stafylokokker/MRSA	7 dagar – 7 månader
Enterokocker, VRE	5 dagar – 4 månader
Acinetobacter	3 dagar – 5 månader
E.coli	1,5 timme
Clostridoides difficile	5 månader – 24 år
Calici	Ca 1 månad

Städning, rengöring och desinfektion

Mekanisk rengöring är alltid mest effektivt!

Riktlinjer för vem som städar vad (städpersonal/vårdpersonal)

Rutiner för frekvens på städning/rengöring

- Daglig städning
- Veckostädning
- Storstäd
- Daglig desinfektion av tagytor
- Förråd
- Rengöring och städning mellan patienter
- Rengöring av hjälpmedel och medicinteknisk utrustning

Förråd- och materialrutiner

Sterila och rena produkter ska förvaras så att de:

- Skyddas mot damm, fukt och solljus
- Skyddas från onödigt plock av personalhänder
- Rutin för översyn och rengöring ska finnas

Bevara föremålets ursprungliga renhetsgrad fram till patienten. Handsprit ska finnas i förråd. Rent och desinfekterat material/utrustning ska hanteras med rena och desinfekterade händer:

- Rent gods och rena instrument
- Förband eller annan känslig utrustning eller produkter
- Ren tvätt

Tvätt, avfall och disk

Tvätt som är kraftigt förorenad med kroppsvätskor samt tvätt som använts av patienter med skabb eller löss läggs i gul tvättsäck med upplösbar innersäck.

Övrig tvätt i vit tvättsäck **oavsett smitta**.

Avfall som är kraftigt förorenat med kroppsvätskor och där risk för läckage föreligger, läggs i behållare för smittförande avfall t.ex. drän och sugpåsar med innehåll. Allt annat slängs i vanliga sopor **oavsett smitta**.

All **disk** hanteras på samma sätt. Tvätta händerna när händerna är smutsiga så det syns/känns. Annars räcker det att sprita händerna.

Hantera **stickande/skärande avfall** så att du undviker att skada dig!

Livsmedelshygien

Rena händer före kontakt med livsmedel!

Använd gaffel/engångshandskar vid hantering av oförpackade livsmedel

Plastförkläden skall användas vid iordningsställande av frukost och servering av mat ur kantiner. Kasseras efter användning

Vårdhygiens hemsida

[Vårdhygien • Vårdgivare Region Örebro län \(regionorebrolan.se\)](http://regionorebrolan.se)